

Tájékoztató kártérítés megfizetése tárgyában

Dátum: 2019. január 29.

A Kúria M.I. tanácsa 2018. december 17-én tárgyaláson kívül elbírálta az Mfv.I.10.193/2018. számú ügyet, a döntés elvi tartalma: a hivatásos állomány volt tagjával szemben szolgálati jogviszonya megszűnését követően kártérítési igényét a bíróság előtt közvetlenül érvényesítheti a rendvédelmi szerv [új Hszt. 270. § (2) bekezdés].

Az alperesek a felperes alkalmazásában a hivatalos állomány tagjai voltak. Szolgálatelljesítés során az I. r. alperes egy fogvatartottat oly módon bántalmazott, hogy az kómás állapotba került, kórházba szállítását követően elhunyt. A II. r. alperes a bántalmazás során végig jelen volt, azt nem akadályozta meg. A felperes a sértett hozzátartozója által indított perben hozott jogerős ítélet alapján 10.449,79 euró, valamint 6.090.000 forint kártérítést fizetett meg. Az alperesek szolgálati jogviszonya 2009-ben megszűnt. A felperes kereseti kérelmében az 1996. évi XLIII. törvény (régi Hszt.) 150. § alapján 10.449,79 Euró, valamint 6.090.000 forint és ezen összeg után járó késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni I. és II. r. alpereseket. Az elsőfokú bíróság végzésével a pert megszüntette. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság végzésében a tényállást kiegészítette, és erre figyelemmel megállapította, hogy az elsőfokú bíróság pert megszüntető végzése jogszerű. A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős végzés első fokú végzésre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró elsőfokú bíróság per további tárgyalásra utasítását.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott. A felperes felülvizsgálati érvelése szerint az eljárást a régi Hszt. alapján kell lefolytatni. Helytállóan rendelkezett azonban a másodfokú bíróság arról, hogy a kártérítési eljárásra az új Hszt. szabályai az irányadók. Az alperesek kötelezettségzegése 2009. január 24-én történt, azonban a jelen eljárás alapját képező tényleges kár - a felperest által kifizetett kártérítés - 2016. június 21-én következett be, mely időpont az új Hszt. hatálya alá esik. Ezért a kártérítési eljárásban az új Hszt-t kell alkalmazni. A kártérítéssel kapcsolatban a BM rendelet 44. §-a kimondja, hogy ha a szerv a károsult kárát megtérítette, a jogellenes károkozóval szemben a kártérítési eljárást le kell folytatni, illetve a károkozóval – ha az a hivatásos állomány tagja – a kárt e rendelet szerint meg kell téríteni. A BM rendelet az 1. § (1) bekezdése szerint az új Hszt. 1. § (1) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott rendvédelmi feladatokat ellátó szervekre és hivatásos állományú tagjaira terjed ki. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott új Hszt. 1. §-a rendelkezik arról, hogy az a)-h) pontban felsorolt rendvédelmi feladatokat ellátó szervek [továbbiakban: rendvédelmi szerv] hivatásos állományú tagjainak hivatásos szolgálati jogviszonyára (a továbbiakban: szolgálati viszony) és egyes társadalombiztosítási ellátására terjed ki. Fegyelemsértés vagy bűncselekmény elkövetése esetén a hivatásos állomány tagjainak erkölcsi és anyagi felelőssége áll fenn. Erkölcsi szempontból a következmény a fegyelmi felelősség, amelynek célja a szolgálati rend és a fegyelem védelme, valamint az elkövetőnek és másoknak a fegyelemsértéstől való visszatartása. Ha a fegyelemsértés vagy bűncselekmény kárt okozott, azt az anyagi felelősség alapján meg kell téríteni. A törvény az eljárást pontosan szabályozza, továbbá rögzíti a jogkövetkezményeket is. Mindkét felelősségre vonásnak feltétele azonban, hogy az a hivatásos állomány tagja ellen induljon. A hivatásos jogviszony jellegéből fakadóan a kártérítés és a fegyelmezés joga a munkáltatót illeti meg, azonban ezen jogértelmezésből kiindulva csakis fennálló jogviszonyban teheti ezt meg. Jogviszony hiányában nem lehet jogalapja a hivatásos állomány tagjának kártérítési felelősségét megállapító kártérítési határozatnak. Ezt a jogértelmezést támasztja alá az új Hszt. 270. § (2) bekezdése is, mely szerint a rendvédelmi szerv a szolgálati viszonytal kapcsolatos igényével közvetlenül a bírósághoz fordulhat, ha a törvény a rendvédelmi szerven belüli eljárásról nem rendelkezik. A perbeli esetben az alperesek már nem a hivatásos állomány tagjai, így esetükben a törvény a rendvédelmi szerven belüli eljárásról nem rendelkezik, ezért a felperes a kárigényével közvetlenül a bírósághoz fordulhat. A fentiekre figyelemmel a Kúria a másodfokú bíróság végzését az elsőfokú végzésre is kiterjedően

a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és utasította az elsőfokú bíróságot a per érdemi tárgyalására.

Budapest, 2019. január 29.

A Kúria Sajtótitkársága